

felek között létrejött volna és kijelentettem, hogy minden későbbi keresetváltoztatás ellen erélyesen tiltakozni fogok. Erre felperesi ügyvéd felével való tanácskozás után fenti nyilatkozatát visszavonta, mire én erre kértem, hogy a jogcimet jelölje meg, mert „folyószámla” alapján, ha nincs ilyen kivételesen elismert absztrakt folyószámla-szerződés, fellépni nem lehet. Felperes erre kénytelen volt halasztást kérni, hogy az egyes ügyletek jogcímét megjelölje. Ez a példa is mutatja, hogy alperesnek milyen fontos érdeke, hogy a jogalapot pontosan megjelölje felperes és attól el ne térhessen.

Már most az ultra petitum ítéletnél, a bíróság nem a kereset felett ítélt, hanem csak egy hasonló, felperes által nem is érvényesített igény felett. Ez felperes és alperes érdekét is sérti, mert felperes esetleg nem is akar ilyen marasztalást, alperes pedig ténybeli és jogi észrevételeitől el van útve. Mással szemben védekezett, mint amire marasztalták. Ha tehát a bíróság, persze böles mérsékléssel, célszerűségi szempontból át-töri is az ultra petitum elvét, vigyázniia kell, hogy ez tényleg célirányos legyen és más célszerűségi megfontolásokat ne sértsen. B. S. a „Polgári Jog” 5-ik számában (221. oldal) közöl egy feloldó határozatot a bíróság kérdezési kötelezettségének megsértése miatt. Ebben az esetben csak arról van szó, hogy a bíróság más jogi szempontot tartott fontosnak, mint a felek és itt is a döntés köteleességévé teszi a bíróságnak, hogy az ilyen meglepetésszerű ítélet előtt, a feleket ezirányban jogi nyilatkozatra hívja fel. Annál inkább követelhető, hogy ha a bíróság ultra petitumon akar ítélni, a feleket hallgassa meg, felperest, hogy hajlandó-e ilyen marasztalást elfogadni, alperest pedig, hogy jogi és ténybeli védekezését ebben az irányban is előterjeszthesse és amennyiben újabb bizonyítás is lenne szükséges, ezt a bíróság elrendelhesse, illetve annak felvételére a felebbezési bíróságot utasíthassa, ha az ultra petitum marasztalás a felülvizsgálati bíróság alatt merül fel.

A méltányosság a jó ítélezésnél kell, hogy számba jöjjön, de nem szabad erről a méltányosságról elfelejtkezni, amely jogszabállyá emelkedett. A méltányosság akkor is az marad, ha a törvényhozó felismerte és tételes joggá képezte ki. Sz—i.

Az ideiglenes intézkedés a gyakorlatban. Amint ismeretes, a tisztességtelen versenyről szóló törvény felhatalmazást adott az igazságügy miniszternek, hogy az ideiglenes intézkedés ügyében rendeletileg intézkedjék. A rendelet meg is jelent és igen széleskörű lehetőséget nyitott az ideiglenes intézkedés számára. Az ideiglenes intézkedés ujszerűsége hozza magával, hogy bizonyos zökkenőkkel megy a jogalkalmazás. Az intézmény rendeltetése nem mindig talál megértésre, sokszor kényes határkérdések okoznak zavart.

A budapesti törvényszék a székesfőváros mint üzemtulajdonos ellen kért ideiglenes intézkedés iránti kérelmet ehutasította, azzal az indokolással, hogy a székesfőváros a bekövetkezendő károk megtérítésére elégséges vagyonnal rendelkezik. Ez az érv az intézmény teljes félreértésén alapszik. A falusi cigány gondolkodhatik akként, hogy nem baj, ha a duhaj legény belerug a nagybögőbe, vagy eltöri a hegedüt, hacsak meg tudja fizetni a kárt a fájdalomdíjjal együtt. Az ideiglenes intézkedés célja tem az, hogy a kárt megtéríttesse, hanem, hogy megelőzze. Általában

közgazdasági érdek, hogy károk ne következzenek be és a kárelőzés a közvagyon megmentését jelenti, míg a kártérítés csupán a károsult és kártévesztő között tesz igazságot, de a közvagyon apadásának a ténye után. Azonkívül tisztán magánjogi szempontból és a jogosult magánérdekek szempontjából is előnyösebb a kárelőzés, mint az utólagos kártérítés. A tisztességtelen verseny területén az ideiglenes intézkedés egyenesen olyan károknak vág élébe, amelyeket nehéz materiálisan megfogni és pozitív számokban befejezni. A kifogásolt cselekvések károsító hatása nehezen mutatható ki, a sértettnek sokszor eszmei érdekei (üzleti hírnév, zavartalan üzletmenet) ellen elkövetett jogsértése nehezen értékelhető.

A budapesti tábla a törvényszék végzését megváltoztatta és helyt adott az ideiglenes intézkedés iránti kérelemnek, anélkül, hogy az indokolásban foglalkozott volna a törvényszék elutasító indokával. Nagy fontossággal bír azonban, hogy az elsőfok helyesen rendelkezék, mert az ideiglenes intézkedésnél a minél gyorsabb segélynyújtás az intézménynek nemcsak célja, de értékességének egyik fő alkotóeleme. *B. S.*

Megállapítási per. Gyakorlatunk általában nem kedvező a megállapítási perek számára, Grosschmid tanítása, hogy a megállapítási per szükségessége egyúttal ezen per jogalapja, tulságos szigorúsággal él a bírói közfelfogásban. Kétségtelen helyes azaz igazságügyi, politikai szempont, amely a fölösleges perek elfojtására törekszik, de a per szükségességének szigorú elbírálása a feleket elvágja jogviszonyaik nekik szükségesnek tetsző tisztázásától. Ma a gyakorlat, inkább a megállapítási kereset pozitív megengedettsége irányában kutat, holott helyesebb volna oly irányban keresni a döntést, hogy nincs-e ok a megállapítási per megtagadására. A gyakorlat ne a megállapítási per pozitív feltételeinek kutatására helyezze a súlyt, hanem inkább a megállapítási per akadályára. A fő elv, a kiinduló pont a felesleges perek elhárítása legyen, nem pedig a megállapítási per dogmatikus teljes igazoltsága és a bíróság akkor tagadja meg a megállapítási perre való jogot, ha a perindítás mögött vélt érdek se áll, csak perlekedési szeszély vagy épen a másik bosszantását célzó chikane.

Mindezt azon alkalomból mondjuk el, hogy a Kuria a két elsőfok elutasító ítéletének megváltoztatásával kimondotta. (P. V. 6053/924.) hogy helye van megállapítási pernek, annak tisztázása iránt, hogy felperes, akinek megszállott területen fekvő ingatlanaira van alperes javára zálogjog bekebelezve, mily összeggel adóssa alperesnek. Alperes a kérdés rendezetlenségére okából megtagadta a választ arra a kérdésre, hogy mivel tartozik neki felperes. Ezen válasz után indította felperes a megállapítási pert.

Fenti megjegyzéseink helyességét mutatja, hogy a két alsó fok ezúttal is szigorúan bírálta el a per szükségességét. A Kuria a bíróságnak erről az elvi szigorúságu irányzatáról nem beszél és a megváltoztatást az eset konkrétumaira alapítja meg. Kivánatos volna azonban, ha a gyakorlatban a per fölöslegességének elbírálásánál engedne, fölösleges szigorúból. *B. S.*

Kikötött hatáskör, a hatáskört kikötő szerződés érvénytelenségi perében. Sűrűn ismétlődő gyakorlati dilemma: hol indítandó meg a per a szerződés érvénytelenségének kimondása iránt, ha a szerződésben hatásköri vagy illetékességi rendelkezés is van. A felperes, aki a keresetet beadja azon az alapon áll, hogy nincs érvényes szerződés, tehát nincs hatásköri kikötés sem. A saját elvi álláspontjával jut ellenkezésbe, ha a kikötött bírósághoz fordul keresetével, mert ezzel parte elismerné a szerződés érvényességét. Viszont: a bíróság csak az ítélettel foglal állást az érvényesség kérdésében, az egyik irányban sem döntött bíró, nem